

Rețeaua coordonată europeană de bunăstare animală (EUWelNet)

Rezumat executiv

Titlu

Rezumat executive al proiectului **Rețea coordonată europeană de bunăstare animală (EUWelNet)**

Autori

Isabelle Veissier, Inra

Marek Spinka, IASP

Bettina Bock, WU

Xavier Manteca, UAB

Harry Blokhuis, SLU

Traducerea din limba engleză în limba română de Ludovic Czisster

Data: 22 decembrie 2013

Apelul de propuneri SANCO 2012/10293

Proiectul EuWelNet arată calea spre o Rețea europeană de Centre de referință pentru bunăstarea animală

Context

Crearea unui Centru european pentru protecția și bunăstarea animalelor a fost sugerată pentru prima dată în Planul de Acțiune Comunitar referitor la Protecția și Bunăstarea Animalelor 2006-2010¹. Ideea a fost elaborată în 2009 într-un raport al Comisiei Europene². Acesta a fost însoțit de un studiu de impact³, în care Comisia a propus să se construiască pe resursele existente o Rețea europeană de Centre de referință pentru protecția și bunăstarea animală (ENRC). Parlamentul european⁴ a considerat că trebuie să se constituie o rețea europeană coordonată pentru bunăstare animală în cadrul instituțiilor existente la nivel de UE și State Membre și că această rețea trebuie să desemneze o instituție ca unitate coordonatoare.

În anul 2013 Comisia a adoptat o propunere referitoare la controalele oficiale⁵ în care 'centrele de referință pentru bunăstarea animală' sunt definite pentru a susține activitățile Comisiei și a Statelor Membre în relația lor cu aplicarea regulilor care stabilesc cerințele de bunăstare pentru animale

Misiunile prevăzute pentru aceste centre sunt:

- Asigurarea expertizei științifice și tehnice (de ex. legată de legislația specifică sau de dezvoltarea și aplicarea indicatorilor de bunăstare animală);
- Dezvoltarea de metode de evaluare și de îmbunătățirea bunăstării animalelor utilizate în scop comercial sau științific;
- Organizarea de cursuri de instruire în beneficiul personalului de sprijin științific, a personalului autorităților competente și a experților din țările terțe;
- Diseminarea descoperirilor cercetării și a inovațiilor tehnice și colaborarea cu organisme de cercetare din UE în domeniile specifice scopului misiunilor acestora.

Aceste misiuni sunt foarte similare cu cele sugerate în strategia UE de bunăstare animală 2012-2015⁶. Cu toate acestea, Regulamentul propus nu descrie sau definește în mod specific o structură coordonatoare pentru centrele de referință pentru bunăstarea animală.

¹ Community Action Plan on the Protection and Welfare of Animals 2006-2010 (COM(2006) 13)

² Options for animal welfare labelling and the establishment of a European Network of Reference Centres for the protection and welfare of animals.COM (2009) 584 final.

³ Commission staff working document impact assessment report SEC(2009)1432.

⁴ European Parliament on evaluation and assessment of the Animal Welfare Action Plan 2006-2010 (2009/2202(INI)).

⁵ COM(2013) 265 final

⁶ COM(2012) 6 final

În martie 2010, Comisia a lansat un apel (SANCO 2012/10293) pentru a studia fezabilitatea unei rețele de resurse cu scopul de a îmbunătăți implementarea legislației UE în domeniul bunăstării animale prin strategii de cunoaștere.

Apelul a fost acordat echipei EUWelNet care a executat proiectul în anul 2013.

Obiectivele EUWelNet

EUWelNet a investigat fezabilitatea unei rețele coordonate de resurse, și a avut patru obiective principale:

1. De a pune bazele unui consorțiu și de a coordona un studiu pilot;
2. De a identifica gâtuirile-dificultățile în implementarea legislației UE în domeniul bunăstării animale;
3. De a dezvolta și testa strategii de cunoaștere;
4. De a efectua o analiză cuprinzătoare și de a formula recomandări în legătură cu fezabilitatea și condițiile de stabilire a unei rețele europene.

Abordare

EUWelNet a creat un consorțiu din **șaisprezece universități și zece institute de cercetare și tehnice** din **șaisprezece State Membre UE**. Toți partenerii au avut o expertiză științifică extensivă în discipline relevante și complementare (etologie, medicină veterinară, producție animală, sociologie, etc.), experiență în transferul de cunoaștere, educație, dialog știință-societate, și o istorie a colaborării eficiente.

S-au ales trei acte ale legislației UE ca exemple, asupra cărora s-a concentrat prezentul proiect:

- Directiva Consiliului 2008/120/EC din 18 decembrie 2008 de stabilire a standardelor minime de **protecție a porcilor** ('directiva porc').
- Directiva Consiliului 2007/43 din 28 iunie 2007 de stabilire a regulilor minime de **protecție a puilor** destinați producției de carne ('directiva broiler').
- Regulamentul Consiliului (CE) Nr. 1099/2009 din 24 septembrie 2009 privind **protecția animalelor în timpul uciderii** ('regulamentul ucidere').

Un pachet de lucru din planul de lucru al proiectului a fost proiectat pentru a **identifica dificultățile și gâtuirile** întâmpinate în implementarea acestor texte legislative. Aici, s-a întocmit harta organizării și structurii procesului de implementare din **zece țări țintă** (România, Italia, Suedia, Slovacia, Marea Britanie, Olanda, Polonia, Spania, Franța și Germania). Apoi, s-au analizat rapoartele de inspecție naționale și europene pentru a îmbunătăți gradul de înțelegere a nivelului de implementare și conformitate realizat. Aceasta a fost urmată de interviuri cu reprezentanți ai actorilor publici și privați relevanți din șase țări (Marea Britanie, Olanda, Spania, Italia, Polonia și România). Interviurile s-au concentrat pe măsurile luate de a ușura implementarea și care să se adreseze gâtuirilor, luând în considerare

în special relevanța strategiilor de îndreptare bazate pe cunoaștere și rolul pe care o viitoare rețea l-ar putea juca.

Într-un pachet de lucru paralel, **s-au proiectat și testat** diferite tipuri de **strategii de cunoaștere** în legătură cu cele trei acte legislative luate în studiu. Acestea includ **instrumente de colaborare în rețea bazate pe web**, un **instrument de e-learning**, **fișe de date și proceduri standard de operare**. Aceste strategii au fost destinate autorităților competente, producătorilor, veterinarilor, ofițerilor de bunăstare animală și operatorilor din domeniul alimentar. Cu toate că nu a fost posibil să se determine în mod concludent dacă strategiile au avut un impact asupra bunăstării efective a animalelor datorită duratei scurte a proiectului, s-a evaluat utilitatea probabilă a strategiilor prin:

- Folosirea chestionarelor la sfârșitul sesiunilor de instruire pentru a evalua reacția audienței;
- Compararea rezultatelor a două chestionare, unul înainte și altul după sesiunea de instruire, pentru a evalua asimilarea de cunoștințe;
- Evaluarea nivelului de adoptare a procedurilor standard de operare propuse de proiect.

În alte grupuri de acțiune **s-au studiat** un număr de **rețele europene existente** (EFSA, ECDC etc.) **ca posibile modele** de organizare a viitoarei rețele (folosind informațiile de pe website și prin interviuarea reprezentanților cheie). **Scenariile pentru organizarea** a unei viitoare rețele în domeniul bunăstării animale au fost apoi construite și s-au măsurat punctele lor tari și slabe în raport cu cinci criterii: economic, aspecte politice, sociale, organizatorice, și tehnice. În plus, s-au identificat potențiali membri ai viitoarei rețele printr-un chestionar trimis partenerilor proiectului EUWelNet.

Ca o componentă esențială complementară a rețelei de cunoaștere EUWelNet s-a fondat încă de la început un **Consiliu Consultativ** independent (constituit din fermieri, comercianți cu amănuntul, grupuri din industrie, autorități competente, organizații non-guvernamentale etc.). Consiliul Consultativ a facilitat culegerea de opinii dintr-o plajă largă de părți interesate relevante, a susținut consorțiul în culegerea informațiilor necesare și reacțiile pe parcursul studiului pilot și a ajutat la înțelegerea mai bună a rolului și funcției potențiale a unui Consiliu Consultativ în viitoarea rețea. Consiliul Consultativ a servit, de asemenea, pentru a informa toate părțile interesate despre progresul și rezultatele proiectului.

Interacțiunea frecventă dintre partenerii consorțiului și membrii Consiliului, două întâlniri ale partenerilor EUWelNet cu toți membrii Consiliului Consultativ și două întâlniri de integrare a tuturor partenerilor au permis discuții extinse despre progresul, rezultatele și planificarea proiectului. S-au discutat, de asemenea, probleme specifice cum ar fi poziția părților interesate într-o viitoare Rețea și calificările necesare a membrilor acesteia.

Informațiile și cunoașterea generate de activitățile menționate mai sus s-au folosit pentru formularea recomandărilor pentru constituirea unei viitoare rețele în domeniul bunăstării animale.

Rezultate și Recomandări

Procesul de implementare a legislației UE în domeniul bunăstării animale **este organizat în mod diferit în Statele Membre**. În consecință, legile naționale și regionale care acoperă

directivele UE pot varia considerabil. Cu toate că implementarea s-a desfășurat mai ușor în unele țări decât în altele, s-a descoperit că toate țările studiate au trebuit să facă față unor probleme în respectarea cerințelor celor trei acte legislative luate în studiu.

Interviurile cu părțile interesate au dezvăluit că **colaborarea public-privat joacă un rol crucial** în dezvoltarea practicilor de susținere (de ex. cercetarea aplicativă), ușurarea diseminării largi a cunoștințelor, și furnizarea unor informații la cererea beneficiarilor și instruirea grupurilor țintă.

În general, **strategiile de cunoaștere testate în cadrul proiectului EUWelNet au fost foarte bine primite**, au avut un efect pozitiv asupra nivelului de cunoaștere al audienței și a arătat un grad ridicat de adoptare. De asemenea, proiectul EUWelNet a demonstrat valoarea dezvoltării diferitelor tipuri de strategii de cunoaștere și beneficiul producerii lor în diferite limbi.

S-a arătat, de asemenea, că interesul pentru participarea într-o viitoare rețea a fost ridicat printre furnizorii de cunoaștere (de ex. institutele de cercetare, universitățile).

În mod colectiv, aceste rezultate sugerează clar că o astfel de rețea coordonată poate juca un rol semnificativ în depășirea dificultăților și găturilor în implementarea legislației UE referitoare la bunăstarea animală. Rezultatele, au furnizat, de asemenea, dovada principiului că eforturile unei rețele pan-europene de furnizori de cunoaștere poate fi coordonată cu succes pentru a distribui cunoștințe și expertiză tehnică și pentru a dezvolta strategii eficiente de cunoaștere.

Principalele obiective ale legislației UE în domeniul bunăstării animale sunt acelea de a apăra bunăstarea animală, de a asigura un teren de joc uniform între operatorii de afaceri și pentru a crea încredere pentru consumatorii UE în ceea ce privește standardele de bunăstare implementate.

Astfel, misiunea unei viitoare Rețele Coordonate Europene de Bunăstare Animală trebuie să fie:

*Să contribuie la apărarea bunăstării animalelor din Europa
prin susținerea autorităților competente și a altor părți implicate în implementarea
legislației UE*

Obiectivele mai specifice pot fi descris astfel:

1. Să **faciliteze implementarea coerentă** a legislației UE prin:

- Identificarea dificultăților și a gâtuirilor, precum și a riscurilor asociate cu bunăstarea animală;
- Dezvoltarea strategiilor de cunoaștere pentru a depăși dificultățile și gâtuirile;
- Dezvoltarea unor instrumente armonizate pentru implementarea legislației de bunăstare animală;
- Proiectarea și conducerea de cursuri de instruire pentru personalul autorităților competente și experții țărilor terțe.

2. Să **conducă și coordoneze studii** despre starea bunăstării animalelor, despre metodele și indicatorii folosiți pentru evaluarea bunăstării și despre strategiile de îmbunătățire a bunăstării.

3. Să **transfere cunoaștere** părților interesate prin:

- Creșterea gradului de cunoaștere a părților interesate, a angajamentului și colaborării acestora în ceea ce privește problemele de bunăstare animală, cu accent deosebit pe actorii principali (de ex. fermierii în cazul animalelor de fermă);
- Construirea structurilor și proceselor pentru diseminarea activă a cunoașterii și expertizei legate de implementarea legislației UE;
- Furnizarea recomandărilor științifice și tehnice către organele naționale de suport referitoare la riscurile și indicatorii de bunăstare animală, precum și cu cele mai bune practici pentru a reduce sau rezolva problemele de bunăstare
- Diseminarea rezultatelor cercetării și a inovațiilor tehnice.

Pentru a realiza obiectivele sale este important ca rețeaua să implementeze **căi eficiente de lucru**, dintre care următoarele sunt considerate în mod special importante:

- Stimularea colaborărilor deschise între membrii săi și încurajarea cooperării publice-private.
- Realizarea scopurilor comune, utilizarea eficientă a resurselor și evitarea competiției nenecesare și dublarea efortului. Rolul „Adunării Generale” în care se întâlnesc toți partenerii poate fi formalizat sub formă de platformă pentru discuții și luarea deciziilor strategice.
- Dezvoltarea, utilizarea și menținerea unei comunicări integrale prin intermediul internetului și a unei platforme de management.
- Stabilirea unor proceduri și structuri clar definite pentru prioritizarea și distribuirea efortului, precum și pentru responsabilitate și raportare.
- Stabilirea unui Consiliu Consultativ extern complementar în etapa incipientă. Interacțiunea curentă cu Consiliul Consultativ și participarea intensă a altor părți interesate în activitățile Rețelei va ajuta la asigurarea transparenței și a încrederii în organizarea și activitatea acesteia.
- Dezvoltarea unui sistem de comunicare/diseminare care să asigure fluxul eficient în

două direcții a informațiilor între CE, Rețea și alte părți interesate.

Rețeaua poate fi constituită din **membri de bază și parteneri asociați**, care lucrează pe proiecte specifice.

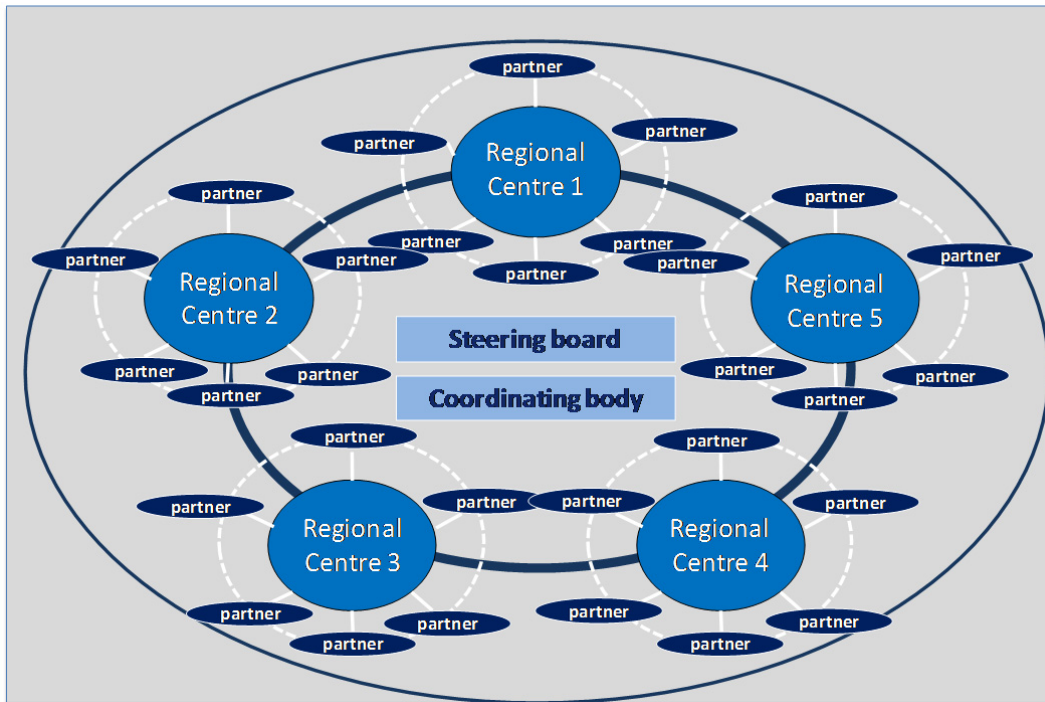
Membrii de bază trebuie să fie furnizori imparțiali de cunoaștere deoarece ei au rolul central în fluxul de informații în cadrul Statelor Membre, de ex. cu actori diferiți în domeniul bunăstării animale (autorități competente, producători, ONG-uri, rețele deja existente etc.).

Membrii și partenerii trebuie să demonstreze o competență ridicată în domeniul bunăstării animale (palmares de publicații, impactul cercetării, performanța educațională, evidența unei experiențe în colaborare în cadrul unor rețele, leadership etc.), precum și cunoașterea imparțială a problemelor și cerințelor industriei. Trebuie încurajat dialogul reciproc dintre furnizorii de cunoaștere și toți actorii din domeniul bunăstării animale.

Calitatea de membru trebuie să fie flexibilă pentru a:

- Ține cont de noi teme (rețeaua trebuie să fie capabilă să includă noi membri și să stabilească grupuri de lucru pentru a aborda anumite probleme);
- Optimizeze utilizarea expertizei disponibile în toată Uniunea Europeană și să țină cont de progres, cum ar fi noi centre de expertiză și inovație;
- Direcționeze resursele acolo unde acestea sunt necesare în funcție de severitatea, scopul și urgența problemelor de bunăstare, diferențele regionale în implementare etc.

Pe baza considerării punctelor tari și a punctelor slabe relative ale diferitelor scenarii studiate, recomandăm o **organizație construită pe un „scenariu regional”** cu un număr mai mic de centre regionale de referință (4-5 centre regionale, de ex. 1 Est, 1 Nord, 1 Sud, 1 Vest, 1 Central european) care lucrează cu parteneri regionali (vezi ilustrația schematică).

Translation of figure

Steering Board = Comitetul de Conducere

Coordinating Body = Corpul de Coordonare

Regional Centre = Centru Regional

partner = partener

Colaborarea eficientă și cunoașterea necesită încredere. O **structură regională a rețelei** va reduce barierele de limbă, și va permite luarea în considerare a diferențelor regionale și culturale, susținând astfel dezvoltarea încrederii între actorii și agențiile relevante din fiecare regiune. Centrele de referință regionale trebuie să acopere toate temele (specii sau probleme) dar pot fi specializate pe o anumită temă datorită circumstanțelor regionale. O organizare regională nu conduce la riscul de fragmentare și izolare, astfel că comunicarea și colaborarea inter-regională va fi esențială. Acest scenariu oferă un bun echilibru între inițiativele locale (cu baza în jurul centrelor regionale de referință) și cerințele coordonării pe ansamblu.

Corpul de coordonare va include reprezentanți ai Centrelor de Referință și ai Comisiei. O astfel de organizare este considerată în cea mai mare măsură să asigure încrederea și convingerea în timp ce facilitează coordonarea și comunicarea ușoară între Statele Membre și Comisie.

Într-un scenariu optim, costul general va fi de circa **7.1 milioane euro** pe an, pentru 5 centre de referință și un corp de coordonare (calculare detaliate și ipotezele sunt disponibile în livrabilul 6).

Proiectul pilot EUWeNet a identificat trei tipuri cheie de activități for o viitoare Rețea. Acestea sunt descrise pe scurt mai jos.

Activitățile cheie pentru o viitoare rețea

Colectarea de informații pentru a identifica zonele cu probleme și pentru a propune planuri de acțiune

Pentru a direcționa și prioritiza activitățile, o cerință cheie este identificarea gâtuirilor și dificultăților specifice în diferitele sectoare animale care limitează implementarea legislației. Trebuie acordată atenție diversității existente între producători și regiuni.

Trebuie utilizate mai multe surse de informare pentru supravegherea continuă a gâtuirilor de implementare și a statusului bunăstării în toate Statele Membre, de ex. rapoarte naționale de inspecție, audituri ale FVO european și alte rapoarte de bunăstare produse de responsabilii ministeriali, ONG-uri, consilii de bunăstare animală și oameni de știință.

Compilarea colectării informațiilor existente cu inventarierea proactivă a gâtuirilor și a problemelor întâmpinate de utilizatorii finali (fermieri, abatoare, transportatori, autorități competente) este foarte importantă mai ales în țările cu număr mic de rețele public-privat și în care institutele de cunoaștere au relații mai slabe cu utilizatorii finali.

Corpul de coordonare va folosi aceste informații pentru a prioritiza zonele cu probleme și pentru a propune rețelei planuri de acțiune dedicate.

Producerea de statistici la nivelul UE poate fi utilizată, de asemenea, pentru a etalona problemele specifice de bunăstare la nivel regional, național sau al fermei.

Includerea problemelor cum ar fi sustenabilitatea, costurile de producție, profitabilitatea etc. va permite luarea în considerare a bunăstării animale într-un context tehnico-economic mai larg și astfel să faciliteze implementarea măsurilor de bunăstare.

Difuzarea cunoștințelor și producerea materialelor de educație și informare pentru a depăși problemele identificate

Pe baza experienței EUWelNet, rețeaua poate să colecteze și să disemineze cunoașterea și expertiza cu privire la:

- a) de ce un anumit act legislativ poate îmbunătăți bunăstarea animală (de ex. de ce cazarea colectivă este mai bună pentru bunăstarea scroafelor),
- b) cum poate fi mai bine implementată în practică (de ex. tipul de material manipulabil pentru porci) și
- c) legăturile dintre îmbunătățirile aduse bunăstării și probabilele beneficii economice, tehnologice și de altă natură (de ex. costuri veterinare reduse, creșterea calității produselor).

Cunoașterea va fi acumulată prin recenzii ale literaturii de specialitate, întâlniri ale experților, workshop-uri, și contact regulat cu alte rețele de cunoaștere, autorități, organizații relevante, părți implicate și Consiliul Consultativ al rețelei. Alte materiale de „cunoaștere” cuprind cele mai bune practici, formule și materiale de instruire, ghiduri pentru implementarea legislației specifice, fotografii, resurse audio-vizuale etc.

Toate materialele vor trebui actualizate în mod regulat și vor trebui făcute disponibile în mai multe limbi.

Asigurarea diseminării și a schimbului de cunoaștere

Rețeaua va face disponibilă cunoașterea colectivă și expertiza pe două căi principale. Întâi, se va dezvolta o bază de date (magazie) de informații despre gâtui, statusul și problemele de bunăstare, precum și materiale de transfer de cunoștințe care pot fi accesate cu ușurință de către părțile interesate. În al doilea rând, folosind strategiile dedicate de cunoaștere rețeaua va disemina proactiv cunoașterea experților către utilizatorii finali și intermediari cum ar fi veterinari, auditori și alți consultanți. Strategiile includ o gamă largă de formate corespunzătoare audienței țintă, de ex. website interactiv,

instrumente e-learning, programe de instruire, workshop-uri dedicate, fișă de date și trimiterea de articole către presa specializată pentru fermieri și jurnalele industriei etc.

Strategiile de transfer de cunoștințe sunt mai probabil a fi apreciate și utilizate dacă ele încurajează dialogul reciproc, clarifică scopul legislației, descrie beneficiile sale pentru animale și producători și explică clar cum se implementează. De exemplu, instruirea reunită a inspectorilor, fermierilor și veterinarilor în Statele Membre poate reduce încărcătura acestora cu muncă, poate facilita schimbul și preluarea celor mai bune practici și poate îmbunătăți gradul de înțelegere și armonie.

Ulterior, impactul diferitelor strategii de cunoaștere va fi evaluat la patru nivele diferite: reacțiile utilizatorilor finali, câștigul acestora în cunoaștere, schimbarea comportamentului acestora și efectele asupra bunăstării animalelor lor.

Concluzii

Nevoile societății pentru o bunăstare îmbunătățită a animalelor de fermă sunt **din ce în ce mai importante** și trebuie satisfăcute în cadrul unor sisteme de producție **viabile economic și prietenoase cu mediul** înconjurător. Transferul eficient de cunoaștere și strategiile inovative sunt esențiale pentru satisfacerea cerințelor de bunăstare supuse acestor restricții.

EUWelNet a demonstrat că o rețea coordonată formată din universități și institute de cercetare poate lucra cu succes împreună și poate **furniza un suport valoros pentru implementarea** legislației europene în domeniul bunăstării animale. EUWelNet a identificat în mod eficace dificultățile și gâtuirile și a creat strategii inovative de cunoaștere pentru a le depăși.

O rețea viitoare bazată pe acest concept va susține schimbul de cunoaștere și investiția comună în crearea de cunoaștere între actorii cheie și agenții pe tot lanțul european al alimentului. Va deveni, de asemenea, un think-tank și facilitator al colaborării și inovării.

Acest lucru nu va **ameliora doar bunăstarea animală** dar va **îmbunătăți și performanța, calitatea produselor și competitivitatea** producătorilor europeni de produse animale.

În viziunea rezultatelor proiectului EUWelNet și a avantajelor adiționale subliniate aici, consorțiul și Consiliul Consultativ recomandă cu putere că o astfel de rețea trebuie să fie constituită, cu un buget anual potrivit și cu misiunea de a contribui la apărarea și ameliorarea bunăstării animalelor în Europa prin susținerea autorităților competente și a altor părți implicate în implementarea legislației UE.